

bolj ljubil nagajivke kot z resno filozofijo osoljene omlednosti in slabo rimanje brez vsebine? Otroka zanima v prvi vrsti motiv, ki tudi v navadnem življenju polni njegovo dušo, dalje zveneč verz, posnemanje, šegavost, zdrava radost. Jaz se spominjam iz starih čitank samo pesmi »Muca maca bolna taca«, ker je bila to edina dobra pesem v njih in še ta je bila narodna. Koliko imamo šolske mladinske literature pri nas! Poudarjam: šolske! Če izvzamem Levstika in Župančiča, imamo komaj sto dobrih mladinskih pesmi. Saj še danes nismo docela prepričani, da je mladinsko slovstvo resna stvar in niti zadeva literarnega začetnika, niti zadeva učiteljeva. Vendar se moramo ponajveč tem zadnjim zahvaliti, da je mladina sploh kaj dobila. Radi tega ima Gangl zasluge kakor v mladinski prozi tako tudi v verzih. Med mladinske pesnike, ki bi preživel samega sebe, ga ne morem šteti. Njegove pesmi je narekovalo bolj hotenje. Njegovi motivi so navadno nezanimivi, ki se v par kiticah ne morejo zadostno priporočiti. — Par primerov: Dokazovanje, da je mladina mlada, da je srečna, da je drugim ljudem stokrat bolj hudo. — Mama reče hčerki, da je april nagajiv, toda hči je modra in razpne dežnik. — Anka je rada mlečno kašo, a tega ne pové nikomur, ker se boji zanjo. I. t. d. Taka vsebina ne more ogreti sama na sebi. Je par motivov tudi dobrih, a jih pogosto kvari oblika, ki je prisiljena in ne zveni. Slaba stran teh pesmi so tudi rime, s katerimi se kvari jezikovni naglas pri otroku. Na primer: spak — vznak, gre — smeje, pel — grel, čuvaj — kaj, drčé — gre, tedaj — nazaj, glas — jaz, srce je — posmeje, moj — takoj, kladiva — prirožlja, priplesala sta — karkoli se da in še mnogo drugih. Ne vem tudi, kako je mogoče, da uteče verz kot n. pr. zadnji v kitici:

»Eh, ti spak!
Pa je vznak
legel v prah:
Ih, oh, ahl!«

če že drugače kitico opravičimo kljub slabim rimam. Enako dirne tudi »tam«, ki je že staro, nerodno mašilo verza. Je tudi par pesmi, ki

bi jih razen par malih hib uvrstil med dobre. »Tinkova nezgoda«, »Huda kazen« (krasna po svojem motivu) in še par drugih. »Pesmi o živalih« so splošno boljše kot prvi del. Z eno besedo: Pesmi ne bodo postale otrokova last, premalo in prešibko mu povedo; ta ali ona bo pa ostala kot prijetno berilo, a ne bo živela v človeku preko šolskih let; za to je treba umetnin. — Oprema knjige — papir in risbe — je precej čedna, dasi po ilustracijah ni enotna, vendar privlačna za otroka in pomaga zbirki do večje zanimivosti in privlačnosti. S tem pa ne pravim, da je oprema glede ilustracij dobra. O dobri opremi mladinske knjige bi se dalo napisati še marsikaj.

Francè Bevk.

Grammatica teoretico-pratica della lingua slovena del Dott. Bruno Guyon. Seconda edizione, riveduta e ampliata. Manuale Hoepli. Milano, 1918. 16°. XX+343. L. 5:50.

Da so se začeli zanimati tudi v Italiji za slovenščino — iz idealnih razlogov goťovo ne —, o tem nam priča že druga izdaja te slovnice. Ko pa prime človek to knjigo v roke, se nehote vpraša, je li mogoče na tak način pačiti našo ljubo slovenščino.

Kakor sem izvedel, je Guyon baje profesor slovenščine in srbohrvaščine na orientalskem zavodu v Neapolju. Toda Guyon ne pozna našega jezika, kar razbereš na prvi hip, ko pogledaš v knjigo. Kritike bi bil vreden le I. in II. del (fonetične opombe in sintaksa), kar je prevzeto dokaj nekritično iz naših slovnice preteklega (!) stoletja: iz Miklošičeve do Šumartove slovnice l. 1884.; poslednja se zdi piscu najboljša in iz nje je tudi največ črpal.

Knjiga se pričinja s predgovorom prve izdaje, ki podaja splošno — zelo splošno in površno — karakterizacijo Slovenije in slovenščine. Trditve, da je ta slovnica prva slov. slovnica za Italijane, ne odgovarja resnici, kajti Guyonu bi moral biti znan V. Franulov »Saggio grammaticale italo-cragolino«. Naletel sem tudi na neko drugo slovnico: Migliorini M.: »Lo Sloveno. Grammatica, avviamento pratico... Milano«, ki je izključno praktičnega značaja;

poteg raznih neštevilnih pogreškov vsebuje nekaj tipičnih napak, ki jih najdemo tudi v Guyonovi slovnici; ker pa je knjiga brez letnice, je težko dognati, kdo je prepisoval: ali Guyon ali Migliorini. Kakor rečeno, se naslanjata prva dva dela Guyonove gramatike na naše starejše slovnice. Poleg tiskovnih napak, ki jih najdeš skoro v vsaki vrstvi in ki pačijo i besede i smisel, moti nedoslednost v oblikah, zakaj sedaj navadne oblike so pomešane s starimi, ki jih že zdavnaj več ne rabimo, pač posledica nekritičnega prevzetja iz slov. slovnice različnih dob (prim. nom. dual. sini; loc. sg. ključ*i*, kralj*i*; jest mesto jaz itd.).

Napak ne manjka; vseh ne bom navajal, ker jih je preveč. Mislim, da zadostuje, če navedem te-le: Konjiki so šli v skok skozi trg; l'orto del padrone = gospodarski vrt; ali bi bilo najti tolmača dobrega; otroci imajo zelo strah; tepóč, tepé; štefóč, štejé; nosévati; grede v zaion solnce svet pozdravi; proti večer; kljubu besedih moj*h* itd.

III. del, najbrže lasten produkt Guyonov: »dialoghi comuni«, pa je res žalosten. Tu si sledi spaka za spako. Naj tudi tu zadostuje par primerov: lo esprimo la mia riconoscenza = jest skazim mojo hvaležnost; prosim odpustite me, ki se podstopim tega; nisem slišal govoriti od tega, kar vi ste rekeli; ali bi mi hotli svoj nadpis (= indirizzó) dati; obedan me nje zbudil; večernje, jutranje oznanovanje pravi da taljanski vazduhoplavci (!) so napadli mesto Ljubljano itd., itd.

Sledi antologija, ki prinaša par spisov v prozi (zastopani so Slomšek, Zap. Ivan (?), Fr. Marn), 2 Jenkovi, 1 Levstikovo, 1 Vilharjevo, 3 Prešernove in 2 Gregorčičevi pesmi. Za zaključek je naveden začetek in konec črnogorske himne kot »esempio (!) di relazione fra serbo e sloveno«. Zadnjih 80 strani obsega slov.-ital. in ital.-slov. slovarček.

Po vsem tem se mi zdi čudno, kako se more pohvaliti pisec, da ga je izpodbudil k drugi izdaji tudi »il giudizio bene-

vole, espresso su questo mio lavoro da un illustre linguista, il boemo prof. Vondrák«. (!?)

Tako slovnico je napisal Guyon (od istega avtorja je izšla tudi srbska gramatika, ki je pa nimam pri roki), slično že omenjeni Migliorini, in lahko trdim, da boljše ne bo napisal noben Italijan. Da pa je taka slovnica — posebno sedaj — potrebna, ni treba na dolgo razlagati. Odvisno je tedaj od nas samih, ali bo obveljala Guyonova slovnica v tej obliki in ali bodo Italijani nas in naš jezik na ta način »spoznavali«.

R. M

Dr. Hinko Dolenc: **Izbrani spisi.** (Prosveti in zabavi 3.) V Ljubljani, 1921. (Uredil dr. Janko Šlebinger.) Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga. — Ljubki kozerist Hinko Dolenc, ki ga Glaser samo mimogredé omeni, je v polni meri zaslužil ponatis svojih kramljanj o Cerkniskem jezeru, o gozdu, polharjih, gobarjih, kunarjih in o kraški burji. Človek uživa naivno kakor Jurčiča ali Erjavca in se ob berilu pomladi, ogreje in spet malo posloveni ob lepi domači besedi in nekaj malo polupretoklem besednem redu. Šola bo za Dolenca založništvo hvaležna. Pa tudi kot ljudska knjiga utegne Dolenc močno vzgajati. Neprijetnost in preprostost pripovedovanja je umetnost te knjige, ki ima dušo in vonj, česar nove lovske zgodbe bolj ambicioznih pisateljev naših, kot je Dolenc, nimajo.

Dr. I. P.

Fr. Rojec: **Tončkove sanje na Miklavžev večer.** Mladinska igra s petjem v treh dejanjih. Vpodobila I. Erbežnik in F. Rojec. V Ljubljani, 1920. Založila Ig. pl. Kleinmayr in F. Bamberg. — »Mladi Jugoslaviji« (državi ali mladini?) je poklonil svojo verzificirano igro mladinski pisatelj, ki mi je znan po risbah in pesmih iz »Vrtca« in »Zvončka«, v čigar listih se je poskušal kot »podobar« tudi Erbežnik. Knjiga ni vzbudila neprijetnega razočaranja v meni in kaže resno voljo in tudi precej dramske rutine, dasi je v besednem in izraznem oziru ponekod precej plitva zgovornost in nič več. Da je pona-